

rijksuniversiteit
groningen

faculteit economie
en bedrijfskunde

COELO

Herindeling, Samenwerking en de Burger

Symposium Op naar één Nederlandse gemeente?

Den Haag, 4 oktober 2018

Joes de Natris

Herindelen of samenwerken?

Schaalvoordelen als doel

Samenwerking → Democratisch deficiet

Herindeling als oplossing?

rijksuniversiteit
groningen

faculteit economie
en bedrijfskunde

COELO

**Leiden herindeling en samenwerking tot een lagere
betrokkenheid van burgers bij de lokale democratie?**

Leiden herindeling en samenwerking tot een lagere betrokkenheid van burgers bij de lokale democratie?

1. Gekeken naar opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen
 - a) Opkomst is een goede graadmeter voor politieke betrokkenheid
 - b) Stemmen is belangrijk
2. Verkiezingen van 1990-2018

Theorie:

Mogelijke effecten herindeling en samenwerking op opkomst

	Schaal	Aantal kiezers	Democratisch deficiet	Partij organisatie	Afstand tot gemeentehuis	Identiteit
Herindeling	X	X		X	X	X
Samenwerking	X	X	X			

Welke effecten bekijken we?

1.
 - a) Gemiddelde effect van herindeling op opkomst
 - b) Effect van herindeling over tijd
2. Samenwerking gemeten als percentage van totale uitgaven dat via samenwerking verloopt

Resultaten

1. Herindeling:

1 op 14 kiezers blijft thuis

Direct na herindeling grootste krimp opkomst

Effect neemt later af, maar verdwijnt niet

2. Samenwerking leidt niet tot een lagere opkomst

Theorie:

Mogelijke effecten herindeling en samenwerking op opkomst

	Schaal	Aantal kiezers	Democratisch deficiet	Partij organisatie	Afstand tot gemeentehuis	Identiteit
Herindeling	X	X		X	X	X
Samenwerking	X	X	X			

Theorie:

Mogelijke effecten herindeling en samenwerking op opkomst

	Schaal	Aantal kiezers	Democratisch deficit	Partij organisatie	Afstand tot gemeentehuis	Identiteit
Herindeling				X	X	X
Samenwerking						

Beleidsimplicaties

Er zijn altijd kosten verbonden aan schaalvergroting:

1. Samenwerking → Democratisch deficiet
2. Herindeling → Lagere opkomst

Wat is te verkiezen?